

SZKOLNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA ABSENCJI

Opracowała: Alicja Ropel
Program obowiązujący od września 2021 r.

SPIS TREŚCI

I WSTĘP.....	3
II CELE PROGRAMU.....	4
III DZIAŁANIA SŁUŻĄCE PRZECIWDZIAŁANIU ABSENCJI.....	5
1. Monitorowanie frekwencji uczniów.....	5
2. Ujednolicenie systemu usprawiedliwień nieobecności uczniów.....	6
3. Współpraca z rodzicami.....	6
4. Uświadomienie uczniom korzyści płynących z systematycznego uczenia się i uczestniczenia w zajęciach szkolnych.....	7
5. System działań zmierzających do osiągnięcia zamierzonych celów.....	8
6. Zadania uczniów, rodziców i pracowników pedagogicznych szkoły.....	9
IV SYSTEM WZMOCNIEŃ STOSOWANYCH W SZKOLE, ZWIĄZANYCH Z FREKWENCJĄ UCZNIÓW.....	11
V EWALUACJA.....	12
VI POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	12

Podstawa prawna:

- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.
- Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. (ze zm.) o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
- Statut I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Kochanowskiego w Olecku.

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, nauka jest obowiązkowa do ukończenia przez ucznia 18 roku życia. Po ukończeniu szkoły podstawowej obowiązek nauki spełnia się przez: 1) uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej; 2) realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy (art. 36 ust. 9 ustawy Prawo oświatowe).

Zgodnie z art. 36 ust. 12 ustawy Prawo oświatowe, uczeń, który ukończył szkołę ponadpodstawową przed ukończeniem 18 roku życia, może również spełniać obowiązek nauki przez uczęszczanie do szkoły wyższej lub na kwalifikacyjne kursy zawodowe. Obowiązek ten może być spełniany również przez uczęszczanie do szkoły za granicą, w tym na podstawie umów międzynarodowych lub porozumień o współpracy bezpośredniej zawieranych przez szkoły, jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej lub w ramach programów edukacyjnych Unii Europejskiej oraz przy przedstawicielstwie dyplomatycznym innego państwa w Polsce.

Przez niespełnianie obowiązku szkolnego i nauki rozumie się nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50% dni zajęć w szkole. Liczne nieusprawiedliwione nieobecności uczniów przekładają się na uzyskiwane przez nich niskie osiągnięcia dydaktyczne, nie rzadko również problemy wychowawcze. Niebezpieczeństwem jest, że wagary i ucieczki z pojedynczych lekcji bywają traktowane przez uczniów jako sposób unikania konsekwencji nieprzygotowania się do lekcji czy do zapowiedzianego sprawdzianu i, co za tym idzie, przed uzyskaniem oceny niedostatecznej.

Do absencji uczniów przyczyniają się czasem sami rodzice, zaszczepiając w dziecku niewłaściwe postawy wobec obowiązków, nie okazując zainteresowania sytuacją szkolną. Zdarza się, że uczniowie, podczas trwania zajęć szkolnych, angażowani są do prac w gospodarstwie domowym. Zjawisko nasiliło się na skutek pandemii i realizowanego w związku z tym nauczania zdalnego bądź hybrydowego.

Wysoka absencja może przyczyniać się do niepowodzeń szkolnych, drugoroczności

i niskich wyników na egzaminach zewnętrznych. Ponadto w trakcie wagarów w wielu przypadkach nabywa się szkodliwych przyzwyczajeń (palenie papierosów, zażywanie środków psychoaktywnych, nawiązywanie ryzykownych kontaktów). Wagary prowadzą do niepożądanych zachowań, nieodpowiedzialności, nierespektowania norm i zasad społecznych). W celu wyeliminowania niepożądanych zachowań konieczna jest współpraca pomiędzy nauczycielami, dyrekcją szkoły, uczniami i rodzicami. Wagarów nie należy lekceważyć, trzeba im zapobiegać przez wzmożenie działalności opiekuńczo-wychowawczej oraz współpracę szkoły z domem rodzinnym ucznia.

II. CELE PROGRAMU

Czynniki wpływające na obniżoną frekwencję uczniów:

Na podstawie obserwacji środowiska szkolnego, rozmów z uczniami, nauczycielami i rodzicami, analizy dokumentacji szkolnej oraz badania ankietowego przeprowadzonego w czerwcu i wrześniu 2021 roku, określono główne czynniki wpływające na absencję uczniów.

1. Związane ze środowiskiem rodzinnym:
 - dysfunkcje w rodzinie - alkoholizm, przemoc, napięcia psychiczne, brak poczucia bezpieczeństwa;
 - konflikty pomiędzy rodzicami, aktywny udział dziecka w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, rozpad rodziny;
 - nadopiekuńczość rodziców;
 - nadmierne wymagania i oczekiwania wobec dziecka;
 - sprawy rodzinne, wyjazdy.
2. Związane ze środowiskiem szkolnym:
 - powtarzające się niepowodzenia szkolne, trudności dydaktyczne;
 - przemoc psychiczna w szkole, gł. hejt;
 - brak akceptacji, poczucie odrzucenie przez grupę;
 - nieprawidłowe oddziaływania nauczyciela;
 - konfliktowa relacja szkoła – rodzice;
 - zmiana szkoły, klasy, przejście na wyższy poziom edukacji;
 - zaległości z poprzednich klas lub etapów edukacji;
 - lęk przed sprawdzianami, kartkówkami;
 - stres przeżywany podczas lekcji.

3. Związane z indywidualnymi czynnikami po stronie ucznia.

- niepełnosprawność, wady narządów zmysłu, wady wymowy i inne;
- choroba przewlekła dziecka;
- zaburzenia funkcji poznawczych;
- problemy emocjonalne;
- częste złe samopoczucie i choroby;
- zasypianie i spóźnienia, zwłaszcza na pierwsze na zajęcia;
- przemęczenie;
- niski poziom motywacji do nauki;
- niska samoocena, nieśmiałość, wrażliwość;
- poszukiwanie rozrywek, doznań poza szkołą;
- wyuczona bezradność;
- style atrybucji.

Określono następujące cele programu

- Poprawa frekwencji w szkole.
- Stosowanie jednolitych strategii postępowania wobec uczniów opuszczających zajęcia.
- Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym, trudnościom w nauce.
- Kształtowanie umiejętności wychowawczych wśród nauczycieli w radzeniu sobie z problemami wynikającymi z motywowaniem i dyscyplinowaniem uczniów.

III. DZIAŁANIA SŁUŻĄCE PRZECIWDZIAŁANIU ABSENCJI

1. Monitorowanie frekwencji uczniów

Frekwencję uczniów na zajęciach monitoruje wychowawca, który:

- przyjmuje usprawiedliwienia nieobecności w formie pisemnej od pełnoletniego ucznia lub rodzica/opiekuna prawnego ucznia niepełnoletniego - zapisane w zakładce przeznaczonej do kontaktu z rodzicami lub w formie wiadomości w dzienniku;
- przyjmuje usprawiedliwienia w formie ustnej od pełnoletniego ucznia lub rodzica/opiekuna prawnego ucznia niepełnoletniego- w rozmowie telefonicznej lub osobistej;
- **w przypadku, gdy uczeń ma powyżej 35** nieusprawiedliwionych godzin

Szkolny Program Przeciwdziałania Absencji

lekcyjnych- wychowawca informuje o zaistniałym fakcie rodzica (w formie ustnej telefonicznie bądź pisemnej poprzez wiadomość w dzienniku lub listownie), zaprasza rodzica na rozmowę, podczas której rodzic wyjaśnia przyczyny nieobecności ucznia na zajęciach i zostaje ustalony dalszy sposób postępowania (w rozmowie może uczestniczyć uczeń);

- kserokopia każdego wysłanego do rodzica pisma powinna znajdować się w dokumentacji wychowawcy.

2. Ujednolicenie systemu usprawiedliwienia i zwalniania uczniów z zajęć lekcyjnych:

- usprawiedliwienie nieobecności ucznia następuje na pierwszej godzinie wychowawczej po ustaniu nieobecności;
- usprawiedliwienie spóźnienia ucznia następuje w bieżącym, najdalej w następnym dniu;
- ucznia z lekcji może zwolnić wychowawca klasy lub nauczyciel, z którego lekcji uczeń chce się zwolnić;
- zwolnienie ucznia z zajęć lekcyjnych następuje na podstawie zwolnienia od rodzica/ opiekuna prawnego lub decyzji nauczyciela.

3. Współpraca z rodzicami

W zakresie współpracy z rodzicami wychowawca jest zobowiązany:

- przedstawić rodzicom (na pierwszym zebraniu): Statut szkoły, Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły oraz niezbędne regulaminy wewnętrzne szkoły;
- zapoznać rodziców z możliwymi przyczynami nieobecności uczniów na zajęciach, sposobami zapobiegania ucieczkom ze szkoły oraz konsekwencjami, jakie wynikają z wysokiej absencji ucznia;
- uświadomić rodzicom konsekwencje prawne nierealizowania przez niepełnoletniego ucznia obowiązku szkolnego.

W zakresie współpracy ze szkołą rodzic jest zobowiązany:

- nawiązać kontakt z wychowawcą (osobisty bądź telefoniczny; w przypadku wysokiej absencji ucznia kontakt powinien być stały);
- zapoznać się z Programem przeciwdziałania absencji (umieszczonym na stronie internetowej szkoły);
- ustalić wspólnie z wychowawcą strategię postępowania z uczniem wagarującym.

W szczególnych przypadkach, po wykorzystaniu wszystkich procedur, dyrektor szkoły

informuje rodziców o zamiarze wystąpienia do Sądu Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną ucznia.

4. Uświadomienie uczniom korzyści płynących z systematycznego uczenia się i uczestniczenia w zajęciach lekcyjnych

W toku pracy wychowawczej wychowawca systematycznie uświadamia uczniom korzyści płynące z systematycznego i aktywnego uczęszczania na zajęcia szkolne.

Wśród korzyści wychowawca wymienia:

- możliwość rozwijania swojej wiedzy, talentów i pasji;
- rozwijanie intelektu;
- nabywanie nowych umiejętności oraz rozwijanie już nabytych;
- podniesienie poziomu kompetencji językowych (sprawne komunikowanie się z ludźmi na całym świecie, poszerzanie kontaktów);
- poznawanie otaczającego świata;
- nabywanie umiejętności podejmowania mądrych i odpowiedzialnych decyzji;
- nabywanie odporności na stres, radzenie sobie z problemami;
- przygotowanie do pełnienia określonych ról w dorosłym życiu;
- zdobywanie lub podnoszenie poziomu pewności siebie i poczucia bezpieczeństwa;
- otrzymanie świadectwa z wyróżnieniem, stypendium, kontynuowanie nauki na prestiżowych uczelniach, a w przyszłości podjęcie satysfakcjonującej pracy;
- osiągnięcie w życiu sukcesu;
- poczucie bycia potrzebnym i szanowanym.

Poza korzyściami wychowawca przedstawia także konsekwencje nierealizowania przez ucznia obowiązku szkolnego. Wśród konsekwencji wymienia:

- Wyobcowanie dziecka w grupie rówieśniczej, poczucie samotności, w konsekwencji niechęci do szkoły;
- utrata kontaktu z grupą oraz możliwości prawidłowego rozwoju społecznego;
- konieczność nadrabiania zaległości po szkole, narastanie trudności w nauce;
- nieklasyfikowanie ucznia w klasyfikacji semestralnej lub końcoworocznej;
- kształtowanie się niebezpiecznego dla wychowania i dalszych losów ucznia schematu życia;
- postęp procesu demoralizacji – sięganie po środki odurzające, pogoń za przypadkowymi znajomościami, drobne kradzieże, rozboje, włóczęgostwo,

ucieczki z domu.

5. System działań zmierzających do osiągnięcia zamierzonych celów

- Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, niespełnianie obowiązku (...) szkolnego lub obowiązku nauki podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
- Na gruncie ustawy egzekucyjnej obowiązek szkolny lub obowiązek nauki należą do kategorii obowiązków o charakterze niepieniężnym (art. 2 § 1 pkt 10).
- Środkiem przymuszającym do wyegzekwowania realizowania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki jest grzywna w celu przymuszenia.
- Grzywny nie stosuje się wobec ucznia jako osoby małoletniej. Zgodnie z art. 120 § 2 ustawy egzekucyjnej, nieuczęszczanie dziecka do szkoły skutkować będzie nałożeniem grzywny na jego przedstawicieli ustawowych. Tym samym egzekwowany będzie rodzicielski obowiązek zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia.
- W przypadku ucznia, u którego stwierdza się nieusprawiedliwione pojedyncze godziny lub dni wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę, której celem jest poznanie przyczyn nieobecności oraz uświadomienie dziecku konsekwencji absencji szkolnej.
- W przypadku ucznia, u którego stwierdza się co najmniej 35 godzin nieobecności nieusprawiedliwionych wychowawca przeprowadza rozmowę wychowawczą z uczniem w obecności rodzica, wspólnie ustalają warunki poprawy frekwencji ucznia.
- W przypadku ucznia nagminnie wagarującego, wobec którego zawiodły wcześniej podejmowane działania wychowawca informuje psychologa o skali problemu i wcześniej podejmowanych działaniach; psycholog przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodzica, ustalają czas na poprawę frekwencji (powinien on wynosić nie więcej niż 1 miesiąca); psycholog i wychowawca monitorują frekwencję ucznia w szkole, pozostają w ścisłym kontakcie z rodzicami.
- *Po wyczerpaniu możliwości oddziaływań szkoły na ucznia, przy jednoczesnym utrzymywaniu się problemu, dyrektor informuje Sąd Rodzinny i Nieletnich.*
- W przypadku uczniów nagminnie spóźniających się (kilka razy w tygodniu) wychowawca przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem, przypomina o konsekwencjach nieusprawiedliwionych spóźnień. W przypadku braku poprawy, wychowawca informuje ucznia o możliwości obniżenia oceny z zachowania.

6. Zadania uczniów, rodziców i pracowników pedagogicznych szkoły

Zadania wychowawcy:

- prowadzi ewidencję spełniania obowiązku szkolnego i nauki;
- podczas godzin wychowawczych kontroluje frekwencję w klasie;
- monitoruje na bieżąco frekwencję uczniów, w razie potrzeby powołuje zespół klasowy (protokołując zebranie) w celu wymiany informacji; na zebraniu zespołu obecni są wszyscy nauczyciele uczący w danej klasie oraz psycholog;
- na bieżąco informuje rodziców o absencji szkolnej ich dzieci, zgodnie z założeniami programu, a także odnotowuje każdy kontakt oraz ustalenia w dzienniku;
- prowadzi rozmowy wychowawcze z uczniami na temat realizacji obowiązku szkolnego.

Zadania nauczyciela:

- po wejściu do sali lekcyjnej niezwłocznie odnotowuje nieobecności i spóźnienia w dzienniku lekcyjnym;
- w czasie zajęć lekcyjnych pozwala na opuszczenie sali tylko w uzasadnionych sytuacjach;
- współdziała z wychowawcą w zakresie poznania i eliminowania przyczyn nieobecności.

Zadania psychologa:

- wspomaga wychowawcę w realizacji zdań wychowawczych, także tych związanych z monitorowaniem frekwencji uczniów;
- monitoruje na bieżąco frekwencję uczniów, w razie potrzeby konsultuje się z wychowawcą i nauczycielami uczącymi w danej klasie w celu wymiany informacji;
- prowadzi rozmowy wychowawcze z uczniami, uświadamiając im konsekwencje nierealizowania przez nich obowiązku szkolnego
- w przypadku uczniów nagminnie opuszczających zajęcia podejmuje, wraz z dyrektorem szkoły, odpowiednie procedury postępowania wobec uczniów opuszczających zajęcia bez usprawiedliwienia.

Zadania dyrektora:

Dyrektor jest wierzycielem obowiązku szkolnego (Zgodnie z art. 1a pkt 12 lit. b ustawy egzekucyjnej przez wierzyciela rozumie się podmiot uprawniony do żądania wykonania obowiązku lub jego zabezpieczenia w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym lub zabezpieczającym). Do jego zadań należy:

Szkolny Program Przeciwdziałania Absencji

- wspomaganie oddziaływania wychowawców i psychologa w stosunku do uczniów nagminnie opuszczających zajęcia bez usprawiedliwienia;
- wystosowanie upomnienia – art. 15 ustawy egzekucyjnej; adresatem upomnienia jest zobowiązany (w tym przypadku rodzic bądź opiekun prawny); wymagana jest forma pisemna, zaś treść upomnienia to wezwanie do wykonania obowiązku, z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego (dla celów dowodowych konieczne jest takie doręczenie upomnienia, aby można było ustalić dzień/ datę, w którym doręczenie nastąpiło – czyli, w razie korzystania z drogi pocztowej, za zwrotnym poświadczeniem odbioru);
- wystawienie tytułu wykonawczego – art. 26 § 1 i art. 27 ustawy egzekucyjnej; po upływie siedmiu dni, od dnia doręczenia upomnienia, wierzyciel może dokonać kolejnej czynności zmierzającej do zastosowania środka egzekucyjnego w postaci grzywny w celu przymuszenia; jest nią wystawienie tytułu wykonawczego, o treści wyznaczonej art. 27 § 1 ustawy egzekucyjnej;
- wystąpienie z wnioskiem o wszczęcie egzekucji – art. 26 § 1 i art. 28 ustawy egzekucyjnej; następnie wierzyciel występuje z wnioskiem o wszczęcie egzekucji; zgodnie z wymogiem art. 28 ustawy egzekucyjnej, ponieważ egzekucja dotyczy w omawianym przypadku obowiązku o charakterze niepieniężnym, dyrektor – wierzyciel powinien wskazać we wniosku środek egzekucyjny; jest nim grzywna w celu przymuszenia – art. 1a pkt 12a lit. b i art. 119 ustawy egzekucyjnej;
- wniosek oraz tytuł wykonawczy z załączonym dowodem doręczenia upomnienia składa się w organie egzekucyjnym (tj. Wydział Edukacji Urzędu Miasta), którym jest właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego;
- w toku postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przez organ egzekucyjny, dyrektor może występować w z wnioskami i środkami procesowymi przysługującymi wierzycielowi; może zastosować zażalenie na postanowienia oraz występować z wnioskami o zawieszenie lub umorzenie postępowania egzekucyjnego;
- grzywna w celu przymuszenia może być nakładana kilkakrotnie; każdorazowo nałożona grzywna nie może przekraczać kwoty 10 000zł, a grzywny nakładane wielokrotnie nie mogą łącznie przekroczyć kwoty 50.000zł (art. 121 ustawy o postępowaniu w administracji).
- zobowiązanemu – rodzicowi dziecka niespełniającego obowiązku szkolnego – służy prawo zgłoszenia zarzutów i wniesienia zażalenia w sprawie prowadzenia całego postępowania egzekucyjnego (art. 33, 34 ww. ustawy) oraz prawo wniesienia zażalenia na postanowienie o nałożenie grzywny;

Szkolny Program Przeciwdziałania Absencji

- w przypadkach szczególnych, w odniesieniu do uczniów nierealizujących obowiązku szkolnego, zwłaszcza przejawiających cechy demoralizacji oraz z rodzin niewydolnych wychowawczo, gdy szkoła wyczerpała już prawnie, dostępne środki oddziaływań wychowawczych, rekomendowanym jest wniosek wierzyciela/dyrektora szkoły skierowany do właściwego Sądu Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego i podjęcie stosownych działań;
- w razie wykonania obowiązku określonego w tytule wykonawczym (regularnego posyłania dziecka do szkoły), nałożone, a nieuiszczone lub nieściągnięte grzywny w celu przymuszenia podlegają umorzeniu (art. 125 ww. ustawy).

Zadania ucznia:

- systematycznie uczestniczy w zajęciach szkolnych;
- przychodzi na lekcje o czasie;
- dostarcza usprawiedliwienia nieobecności zgodnie z ustaloną procedurą usprawiedliwiania nieobecności.

Zadania rodziców:

- dopełnia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły;
- zapewnia regularne uczęszczanie na zajęcia szkolne;
- zapewnia dziecku warunki umożliwiające przygotowanie się do zajęć,
- współpracuje ze szkołą, informuje na bieżąco o przyczynach nieobecności dziecka w szkole;
- w przypadku uczniów nagminnie opuszczających zajęcia ustala wspólnie z wychowawcą jednolity plan poprawy frekwencji;
- uświadamia ucznia o konsekwencjach nierealizowania obowiązku szkolnego;
- Rada Rodziców finansuje nagrody za 100% frekwencję uczniów w danym roku szkolnym.

IV SYSTEM WZMOCNIEŃ STOSOWANYCH W SZKOLE, ZWIĄZANYCH Z FREKWENCJĄ UCZNIÓW

Konsekwencje wobec uczniów z wysoką absencją:

- powyżej 35 godzin nieusprawiedliwionych – upomnienie wychowawcy w formie pisemnej lub ustnej;
- dyrektor szkoły lub placówki może, w drodze decyzji, skreślić ucznia z listy na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej, po zasięgnięciu opinii samorządu

uczniowskiego.

Nagrody w klasyfikacji klas:

przechodni Puchar Dyrektora szkoły - dla klas z największą frekwencją; w trakcie roku szkolnego puchar przechodzi dwukrotnie: pierwszy raz przyznany zostanie na zakończenie pierwszego semestru, drugi- na apelu z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego- za frekwencję w drugim semestrze poprzedniego roku szkolnego.

Nagrody w klasyfikacji indywidualnej

- po zakończeniu pierwszego półrocza uczniowie ze 100 % frekwencją w klasach otrzymują list pochwalny, który zostaje wręczony rodzicom / opiekunom prawnym przez wychowawcę podczas zebrania klasowego;
- podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego uczniowie ze 100 % frekwencją otrzymują nagrodę i list pochwalny;
- uczniom, którzy w miesiącach wrzesień – październik, listopad – grudzień, styczeń – luty, marzec – kwiecień, uzyskali 100 % frekwencję, przysługuje jeden dzień wolny od niezapowiedzianej kartkówki; nagrodę mogą wykorzystać w ciągu dwóch następnych miesięcy; niewykorzystana w tym czasie nagroda przepada;

V EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja programu będzie przeprowadzona przez zespół nauczycieli wyznaczony przez dyrektora szkoły we wskazanym terminie. Podstawą ewaluacji będą wyniki frekwencji w danym roku szkolnym.

VI POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- Program Przeciwdziałania Absencji umieszczony jest na stronie internetowej szkoły.
- Działaniami Programu Przeciwdziałania Absencji objęci są wszyscy uczniowie szkoły.
- Zmiany do programu są wprowadzane uchwałą Rady Pedagogicznej.

Abc postępowania

Jak postępować wobec ucznia z wysoką absencją

- Nie komentuj nieobecności dziecka na lekcjach czy szkolnych imprezach.
- Jeżeli uczeń ma problem z zabieraniem głosu na forum, nie przymuszaj go.
- Pomóż mu wzmocnić poczucie wartości.
- Stwarzaj sytuacje, w których uczeń będzie miał szansę na odniesienie sukcesu.
- Uczniowi mającemu trudności w nauce zapewnij pomoc.
- Dbaj o to by uczeń nie stracił kontaktu z kolegami.
- Reaguj na wszystkie przejawy odrzucenia.
- Unikaj zachowań, które mogą wywołać niewłaściwe reakcje.
- Ustal obowiązujące zasady (kontrakt).
- Bądź konsekwentny.

Szkolna interwencja profilaktyczna- etapy

1. Diagnoza 2. Porada 3. Kontrakt 4. Monitoring

Diagnoza powinna odpowiedzieć m.in. na pytania:

- jaka jest przyczyna nieobecności ucznia?
- czy rozpoczął się proces wsparcia ze strony grupy w stosunku do ucznia?
- kto powinien zostać włączony do uruchomienia procesu wsparcia? (rodzice, inni specjaliści).

Porada to rozmowa z uczniem, podczas której w atmosferze życzliwości dochodzi do:

- przypomnienia wyraźnego stanowiska szkoły – przytoczenie przepisów zawartych w przepisach prawa szkolnego;
- uświadomienia uczniowi wymiaru konsekwencji;
- próby zmotywowania ucznia do zmiany zachowania;
- poinformowania ucznia o konieczności powiadomienia o zaistniałej sytuacji rodziców/prawnych opiekunów.

Kontrakt stanowi główne narzędzie motywujące ucznia do zmiany zachowania.

Opracowuje go przeprowadzający interwencję nauczyciel we współpracy z rodzicami, a następnie przedstawia uczniowi. Uczeń ma prawo do negocjowania zawartych w nim ustaleń. Kontrakt podpisywany przez szkołę, rodziców i ucznia powinien określać, co najmniej cztery elementy:

- zobowiązanie ucznia do zmiany zachowania;

- przywileje, które zostały odebrane w następstwie absencji;
- zasady zachowywania;
- konsekwencje związane z nieprzestrzeganiem ustaleń kontraktu.

Rodzaje absencji i zapobieganie im

Należy wyróżnić następujące sytuacje

- Wagary koleżeńskie
- Wagary konfliktowe
- Wycofanie ze szkoły

Wagary koleżeńskie:

- środek umożliwiający osiągnięcie jakiegoś celu;
- próba zaspokojenia ważnych potrzeb, np. uznania, akceptacji grupy;
- mają miejsce zwykle od czasu do czasu;
- łączą się z innymi przejawami postaw antyspołecznych;
- rzadko wiążą się z objawami lęku;
- są ukrywane przed rodzicami;
- czasem mają charakter grupowy.

Wagary koleżeńskie – działania:

1. diagnoza- jakie potrzeby uczeń zaspakaja? z jakimi niepokojącymi postawami wiążą się wagary?
2. porada – prawo, konsekwencje, motywowanie;
3. kontrakt- zaproszenie rodziców na rozmowę; zawarcie kontraktu z uczniem.
4. monitorowanie realizacji kontraktu.

Wagary konfliktowe- mogą wynikać z:

- próby ucieczki ucznia od trudności, z którymi nie umie sobie poradzić: słabe oceny, wymagania, które uczeń ocenia jako przewyższające jego możliwości, konflikt z innym uczniem;
- podłoża lękowego;
- mechanizmu obronnego;
- poczucia bezradności, braku zainteresowania nauką, czasem szukanie pretekstów;
- strachu/ lęku przed określonym przedmiotem (uczniowie często pozostają na terenie szkoły, ale nie idą na lekcję)

Efektom wagarów konfliktowych jest niechęć do szkoły, brak integracji ucznia ze szkołą, z klasą.

Wagary konfliktowe- działania:

1. diagnoza- jakie trudności ma uczeń; wymiana informacji z nauczycielami przedmiotowymi;
2. porada – prawo, konsekwencje, motywowanie;
3. kontrakt- plan wsparcia - ustalenie działań mających pomóc uczniowi pokonać trudności;
4. monitorowanie realizacji kontraktu.

Wycofanie ze szkoły- absencja w wyniku zdarzeń losowych – choroby, traumy, wypadki:

- uczeń przeżywa ambiwalentne emocje, często poczucie winy;
- konieczność nadrabiania zaległości w nauce;
- strach przy powrocie przed odrzuceniem przez grupę;
- wstyd związany z powodem nieobecności przeżywany przez ucznia jako ujawnienie słabości, trudności;
- niepokój dotyczący braku wiedzy o wydarzeniach w grupie, zajęcie miejsca (roli) przez kogoś innego.

Wycofanie ze szkoły – działania:

Cel- Umożliwienie powrotu ucznia do równowagi.

1. Diagnoza: przyjrzenie się szczegółowo powodom, które przyczyniły się do absencji. Diagnoza środowiska szkolnego (postaw młodzieży wobec danego zjawiska) i wiedzy profesjonalistów pracujących w tej placówce. Jeśli diagnoza wykazuje nieprawidłowe postawy względem danej sytuacji, należy w toku działań profilaktycznych wyposażyć zarówno młodzież jak i kadrę pedagogów w wiedzę na temat rozumienia mechanizmów charakterystycznych dla tej sytuacji.
2. Zaplanowanie działań - każde działanie w środowisku szkolnym ucznia powinno być wdrażane tylko pod warunkiem wyrażenia na nie świadomej zgody tego ucznia.
3. Wdrożenie pomocy, udzielenie potrzebnego wsparcia- każdorazowo wartościowe byłoby włączanie w te działania samego ucznia, o którym jest mowa, współpracujących z nim pedagogów i w zależności od uzyskanych wniosków grupę klasową.

Propozycje przeciwdziałania absencji- działania wychowawcy:

- zajęcia z uczniami w czasie godzin wychowawczych – uświadomienie zagrożeń występujących podczas wagarów;
- prowadzenie w szkole kółek zainteresowań – skierowanie aktywności ucznia na „pozytywny tor”;
- zaangażowanie uczniów w sprawy szkoły poprzez ich udział uczniów w przedsięwzięciach szkolnych – wyrobienie odpowiedzialności za sprawy szkolne i rozwijanie więzi ze szkołą;
- praca nad dobrą atmosferą szkolną i klasową; zbudowanie dobrej, opartej na zaufaniu relacji z uczniem;
- budowanie klimatu akceptacji;
- praca nad rozwijaniem umiejętności radzenia sobie z trudnościami
- kreowanie postaw zgodnych z pożądanymi społecznie wartościami, normami i wzorcami osobowymi;
- efektywne i systematyczne komunikowanie;
- współpraca z rodzicem- zdobycie wiedzy o sytuacji rodzinnej ucznia w celu poznania przyczyn nieobecności ucznia, bieżąca wymiana informacji;
- systematyczna pedagogizacja rodziców- uświadomienie zagrożeń wynikających z absencji oraz jej związku z wynikami w nauce.